

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky **M. D.**, bývajúcej v Š., zastúpenej JUDr. I. Š., advokátkou so sídlom v B., proti odporcovi **R., s.r.o.**, so sídlom v K., **o zrušenie rozhodcovského rozsudku**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 15 C 103/2011, o dovolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 8. apríla 2013 sp. zn. 23 Co 128/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Odporcovi nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom z 12. januára 2012 č.k. 15 C 103/2011-30 zamietol návrh, ktorým sa navrhovateľka domáhala, aby súd zrušil rozhodcovský rozsudok vydaný odporcom 17. augusta 2011 pod sp. zn. VP 20251/09. V odôvodnení uviedol, že zákon č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní (ďalej len „zákon č. 244/2002 Z.z.“), ale ani Občiansky súdny poriadok neustanovujú, kto má byť účastníkom občianskeho súdneho konania vo veciach zrušenia rozhodcovského rozsudku. Z ustanovenia § 43 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z.z. je však nepochybné, že jeho účastníkmi sú tí, ktorí boli účastníkmi rozhodcovského konania. V danom prípade navrhovateľka za odporcu neoznačila toho, kto bol v rozhodcovskom konaní v procesnom postavení jej protistrany (V., a.s.), ale samotný rozhodcovský súd, ktorý nie je v danom prípade pasívne vecne legitimovaný. Navrhovateľkin neopodstatnený návrh preto zamietol. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie navrhovateľky Krajský súd v Trnave rozsudkom z 8. apríla 2013 sp. zn. 23 Co 128/2012 napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.); odporcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Stotožnil sa so skutkovými

a právnymi závermi súdu prvého stupňa a tiež s odôvodnením jeho rozsudku, na ktoré v celom rozsahu poukázal (§ 219 ods. 2 O.s.p.). K odvolacím námietkam navrhovateľky uviedol, že súd prvého stupňa v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. konal v neprítomnosti navrhovateľky a jej právnej zástupkyne, ktoré sa na pojednávanie nedostavili bez toho, aby svoju neprítomnosť ospravedlnili a tiež bez toho, aby požiadali o odročenie pojednávania na iný termín. Napadnutý rozsudok nie je rozsudok pre zmeškanie, ako sa domnieva odvolateľka. Súdu prvého stupňa nemožno vytýkať, že ju nevyzval na opravu jej návrhu na začatie konania (v označení osoby odporcu), lebo išlo o podanie majúce všetky zákonom stanovené náležitosti (§ 42 ods. 3 a § 79 ods. 1 O.s.p.). Pokiaľ navrhovateľka za odporcu náležite označila toho, kto z hľadiska hmotnoprávneho nebol v danom prípade vecne legitimovaný, nejde o procesný nedostatok návrhu (len v prípade ktorého má súd povinnosť pokúsiť sa o odstránenie nesprávnosti). Súd prvého stupňa preto správne konal s tým, koho navrhovateľka označila za odporcu. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku vysvetlil, že na podanie, ktorým navrhovateľka až v priebehu odvolacieho konania navrhla, aby súd pripustil zámenu odporcu (tak, aby ním bola V., a.s.), nemohol prihliadnuť, lebo aplikácia § 92 ods. 4 O.s.p. je v odvolacom konaní vylúčená (§ 216 O.s.p.). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukázaním na § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podala navrhovateľka dovolanie. Uviedla, že v konaní došlo k procesným vadám vymenovaným v § 237 písm. c/ a f/ O.s.p. K prvej z namietaných väd malo podľa jej názoru dôjsť tým, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa nebola právne zastúpená a o prejednaní a rozhodnutí veci sa dozvedela až z doručeného rozsudku. K odňatiu jej možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) došlo tým, že súd prvého stupňa prejednal vec v jej neprítomnosti a vydal rozsudok pre zmeškanie, i keď išlo o spotrebiteľskú vec, v ktorej podľa § 153b ods. 5 písm. d/ O.s.p. nebolo možné rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie. Súdny mali jej návrh na začatie konania posudzovať podľa obsahu (aj čo do označenia odporcu), v danej veci o to viac, že ani zákon č. 244/2002 Z.z. neupravuje, kto je v tomto prípade účastníkom konania. Namietaný postup súdov jej znemožnil realizáciu procesných oprávnení účastníčky konania a zasiahol do jej práva na spravodlivý súdny proces. Žiadala rozsudok odvolacieho a prvostupňového súdu zrušiť a „konanie v celom rozsahu zastaviť v zmysle § 243 ods. 2 a 3 O.s.p.“.

Odporca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení do 1. januára 2015, lebo dovolanie bolo podané pred týmto dňom)] po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpená v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

Dovoláním navrhovateľky je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. V zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Dovolanie je tiež prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie nesmeruje proti zmeňujúcemu rozsudku odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ale proti takému potvrdzujúcemu rozsudku, ktorý nemá znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 3 O.s.p.; najvyšší súd dosiaľ v tejto veci nerozhodoval, preto ani nevyslovil záväzný právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Prípustnosť podaného dovolania preto z § 238 O.s.p. nevyplýva.

So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p., ktoré ukladá dovolaciemu súdu povinnosť skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní, v ktorom došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., sa dovolací súd neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia

je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak v konaní došlo k niektorej z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie neprípustné (viď napríklad R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia najvyššieho súdu uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Osobitne ale treba zdôrazniť, že pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/,b/, d/, e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní ich existencia ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania navrhovateľky preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

1. Dovolateľka namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. c/ O.s.p., t.j. že účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený. Existenciu tejto procesnej vady vyvodzuje dovolateľka z toho, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa nebola právne zastúpená a o uskutočnenom pojednávaní sa dozvedela až z prvostupňového rozsudku.

Uvedená dovolacia argumentácia navrhovateľky nasvedčuje tomu, že si mylne vykladá § 237 písm. c/ O.s.p. Toto ustanovenie totiž dopadá na situáciu, v ktorej: a/ účastník nemal procesnú spôsobilosť a (zároveň) b/ nebol riadne zastúpený.

1.1. Procesnou spôsobilosťou sa rozumie spôsobilosť vykonávať v občianskom súdnom konaní práva a povinnosti účastníka konania samostatne alebo prostredníctvom zástupcu. V prípade fyzickej osoby vzniká táto spôsobilosť v plnom rozsahu plnoletosťou a pred dosiahnutím plnoletosti uzavretím manželstva. Procesnú spôsobilosť nemajú osoby

zbavené spôsobilosti na právne úkony; maloletí majú procesnú spôsobilosť v takom rozsahu, v akom majú spôsobilosť na právne úkony.

Z obsahu spisu nevyplýva, že by navrhovateľka nemala procesnú spôsobilosť – už preto nemohlo v jej prípade dôjsť k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. c/ O.s.p.

1.2. Skutočnosť, že na pojednávaní pred súdom prvého stupňa nebola osobne prítomná právna zástupkyňa navrhovateľky (účastníčky majúcej procesnú spôsobilosť) na vyššie uvedenom konštatovaní nič nemení.

2. Navrhovateľka v dovolaní namieta aj to, že súdy jej odňali možnosť konať.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv – vid' napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

2.1. Podľa názoru dovolateľky došlo k procesnej vade konania uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p. v dôsledku procesného postupu prvostupňového súdu, ktorý vec prejednal a rozhodol bez toho, aby ju upovedomil o nariadenom pojednávaní. Tvrdí, že o vydaní rozsudku sa dozvedela až jeho doručením. Tento „kontumačný“ rozsudok bol vydaný v rozpore s § 153b ods. 5 písm. d/ O.s.p.

V preskúmvanej veci bola navrhovateľka zastúpená advokátkou JUDr. I. Š., ktorej udelila plnú moc (vid' čl. 17 spisu). Súd prvého stupňa postupoval v súlade so zákonom (§ 28 O.s.p. a § 49 ods. 1 O.s.p.), keď predvolanie na pojednávanie určené na 12. januára 2012

doručoval len advokátke. Advokátka prevzala predvolanie na pojednávanie 7. novembra 2011 (vid' doručenkú pripojenú k č.l. 20 spisu). Doručením písomného predvolania na pojednávania právnej zástupkyňi navrhovateľky nastali právne účinky doručenia aj vo vzťahu k navrhovateľke. Je pritom právne irelevantné, či právna zástupkyňa upovedomila navrhovateľku (včas) o tom, že súd nariadil pojednávanie. Zo zápisnice o pojednávaní pred súdom prvého stupňa, ktoré sa uskutočnilo 12. januára 2011 (vid' č.l. 26 spisu) vyplýva, že na pojednávanie sa nedostavila ani navrhovateľka, ani jej právna zástupkyňa. V spise sa nenachádza ospravedlnenie ich neúčasti, ani žiadosť o odročenie tohto pojednávania na iný termín.

Pokiaľ súd prvého stupňa v danej procesnej situácii vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti navrhovateľky a jej právnej zástupkyne, bol jeho procesný postup v súlade s ustanovením § 101 ods. 2 O.s.p., podľa ktorého súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní; ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka.

Takýmto procesným postupom, ktorý bol v súlade so zákonom, súd neodňal navrhovateľke možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

2.2. Nenáležitá je aj dovolacia námietka navrhovateľky, že súd prvého stupňa vydal „kontumačný“ rozsudok (dovolaťka tu má na mysli rozsudok pre zmeškanie), ktorý je upravený v ustanovení § 153b O.s.p. a jeho vydanie je v niektorých prípadoch (mediiným podľa § 153b ods. 5 písm. d/ O.s.p.) neprípustné.

Najvyšší súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu, že obsah spisu (najmä však obsah rozsudku súdu prvého stupňa, jeho vnútorná skladba, formulácie, odkazy na aplikované ustanovenia zákona a právne závery súdu vyjadrené v odôvodnení rozsudku) v ničom neopodstatňuje názor dovolateľky, že prvostupňový súd rozhodol rozsudkom pre zmeškanie.

2.3. Nad rámec konštatovania uvedeného v bode 2.2. najvyšší súd dodáva, že i keby (prípadne) predsa len išlo o rozsudok pre zmeškanie (čo zo spisu nevyplýva), nebolo by jeho vydanie v predmetnej veci vylúčené ustanovením § 153b ods. 5 písm. d/ O.s.p., podľa ktorého súd nemôže rozhodnúť rozsudkom pre zmeškanie „v spore, v ktorom sa uplatňuje právo

na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky“.

V prejednávanej veci spotrebiteľom nebol odporca, ale navrhovateľka. Navyše, nešlo v nej o zaplatenie peňažnej sumy, ale o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

3. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania navrhovateľky nevyplýva z § 238 O.s.p., nevyšli najavo procesné vady konania navrhovateľkou tvrdené (§ 237 písm. c/ a f/ O.s.p.) ani ďalšie vady uvedené v § 237 O.s.p., najvyšší súd odmietol jej dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

4. V dovolacom konaní procesne úspešnému odporcovi vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti navrhovateľke, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodal návrh na jej priznanie (§ 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. decembra 2015

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková